

MELAETŠA YA BOHLOKWA YA TOGAMAANO YA AFRIKA BORWA YA MOENTO WA COVID-19 LE YA GO THOMA GO O ŠOMIŠA

Go hwetša meento ya COVID-19 ke selo se bohlokwa kudu go rena

- Afrika Borwa e tla amogela dihlare tše 1 milione tša moento wa COVID-19 ka Pherekgong le dihlare tše 500 000 ka Dibokwane tša moento wa Yunibesithi ya Oxford-AstraZeneca go tšwa go Institute ya Serum ka India (SII).
- Re tla thoma ka go hlabela bašomi ba maphelo ba naga ya rena bao e ka bago ba 1.25 milione.
- Mmušo o šoma le Setheo sa Ditsebi tša Taolo ya Ditšweletšwa tša Dihlare tša Maphelo tša Afrika Borwa (SAHPRA) go kgonthiša gore ga go na titelego ya go dumelela go šomišwa ga moento.
- Moento wa Yunibesithi ya Oxford-AstraZeneca o šetše o dumeletšwe ke ditaolo tša go fapana go phatlalala le lefase gomme o thomile go šomišwa mo dinageng tše dingwe.
- Re fihleletše gape tumelelano le Senolofatši sa COVAX go hwetša meento go hlabela 10% ya batho.
- Dihlare tše di letetšwe mo mathomong a kotara ya bobedi ya ngwaga.
- Re tšwela pele go šoma le dikhamphani tša dihlare tša go fapana go kgonthiša gore re hlabela 67% ya batho mo mafelelong a 2021.

Go tla thongwa go šomiša moento ka magato

- Ga se gwa ba le titelogo ya ka boomo ya go hwetša moento wa COVID-19, ge maemo a fetogafetoga; go swanetšwe go lebelelwa mabaka ka moka.
- Re kgetha meento go ya ka polokego le mohola wa yona, go šomišega ga bonolo, polokelo, phatlalatšo, go swarelela ga kabo le theko.
- Go thoma ga rena ka go šomiša moento go tla latela mokgwa wa magato a mararo woo o thomago ka batho bao ba lego kotsing kudu.
- Nepo ya rena ke go hlabela 67% ya batho mo mafelelong a 2021, yeo e tla re dumelelago go fihlelela tšhireletšo ya batho ba bantši.

- Legato la 1 le tla lebelela bašomi ba tlhokomelo ya maphelo bao ba di etilego pele.
- Legato la 2 re tla hlabela bašomi ba bohlokwa, batho bao ba dulago mafelong a go pitlagana, batho ba mengwaga ya ka godimo ga 60 le batho ba mengwaga ya ka godimo ga 18 bao ba nago le malwetši a go se alafege.
- Legato la 3 le tla lebelela batho ba mengwaga ya ka godimo ga 18, go nepilwe batho ba 22 500 000.

Mmušo o tla hwetša, wa phatlalatša le go bona gore go thongwa go šomišwa moento

- Mmušo bjalo ka moreki a le tee wa meento o tla e iša mebušong ya profense le lekaleng la praebete.
- Re tla reka phahlo yeo e lego gona go tšwa go batšweletši ba go fapana.
- Ka gona go tla ba le meento ye mentši mo lenaneong la rena, eupša o ka se hlabeledwe ka meento ye mebedi ya go fapana.
- Motho o tla hlabeledwa moento ge fela a ngwadišitše pele ga go hlabeledwa gomme a filwe letšatšikgwedi la go mo hlabela.
- Ka moka bao ba hlabetšwego ba tla bewa retšistareng ya bosetšhaba gomme ba fiwa karata ya go bontšha gore ba hlabetšwe.
- Komiti ya go thoma go šomiša moento ya bosetšhaba e tla hlokomela go phethagatšwa ga moento mo makaleng a setšhaba le a praebete.

Meento e boloka maphelo!

- Go na le bohlatsa bja boramahlale bjo bontši bja go bontšha gore go hlabela kente ke tšhireletšo ye kaone go feta ka moka kgahlanong le diphetelo tše šoro.
- Meento ga e go fe baerase, eupša e ruta mašole a gago a mmele go lemoga le go lwantšha phetelo.
- Moento wa *COVID-19* o fa mmele ditaelo tša go šireletša motho gomme ga o fetošé disele tša motho.
- Moento o fokotša malwetši le mahu ao a hlolago ke malwetši a go fetela a go swana le sekobonyane, *polio*, *hepatitisi B*, mooko, kgohlanyomehlagare, kgwakgwa le malwetši a go amana le mafahla go phatlalala le lefase.
- Go hlabela batho ba bantši go tla thuša gore batho ba bantši ba šireletšege gomme gwa fediša bolwetši bjo.

Meento e dirwa diteko tša go tsenelela go kgonthiša gore di bolokegile gape di šoma gabotse

- Meento ka moka e latela tshepedišo ye e feletšego ya tumelelo yeo e dirwago ke ditheo tša taolo ya maphelo go kgonthiša gore e bolokegile.
- Dikhamphani tša dihlare di iša dinyakišišo ka moka tša laporotori le diteko tša polokego go kgonthiša gore moento o a šoma.
- Dipelaelo ka moka tša polokego di lemogwa ke ditheo tša taolo ge di sekaseka tshedimošo ye.
- Meento e diretšwe go phološa maphelo e sego go gatelela, go loya, go rua goba go kalatša batho.

Moento wa COVID-19 o loketše setšhaba

- Kgoro ya Matlotlo a Setšhaba e ikgafile go kgonthiša gore thekgo ya ditšhelete ga se bothata go ka hwetša meento.
- Kabo ya tekanyetšo ka botlalo ya go reka meento ya COVID-19 e tla tsebišwa mo Tekanyetšong ya Bosetšhaba ya 2021. Se se ka godimo ga dipeakanyo tša thekgo ya ditšhelete yeo e dirilwego mo ngwageng wo wa ditšhelete go reka otara ya mathomo ya meento, yeo mathomong e bego e lebeletše bašomi bao ba di etilego pele.
- Ka kakaretšo, thekgo ya ditšhelete e tla tšwa go tekanyetšo ya tlaleletšo, peakanyo lefsa, koketšo ya letseno gomme go na le kgonagalo ya gore ye nngwe e tla tšwa go lekala la praebete.
- Mmušo o saenne boikgafo bja ditšhelete bjo bo tlamago go ditefelo tša ka moso tša 85% tša palomoka ya tefo, tše e ka bago R2.2 bilione, go Senolofatši sa COVAX. Go boledišanwa ka dipeakanyo tše dingwe mmogo le batšweletši ba go fapana ba meento.
- Solidarity Fund e thušitše kudu ka moneelo go akaretša tefelo ya pele ye e ka bago 15% ya palomoka ya tefo.

Re šoma ka tirišano go hwetša moento wa COVID-19

- Mmušo o tla kgona go reka moento go tšwa serotong sa ditšhelete.
- Kgwebo le dikema tša thušo ya kalafo di itšweleditše go thekga maitapišo a mmušo gomme se se a lebogwa. Tirišano ye e tla hlahlwa ke dikgopolo tša kopano ya leago gomme bomenetša bo ka se kgotlelelwe.

- Kgoro ya Maphelo e saenne dimpshafatšo tša melawana go dumelela meento le dikalafo tše dingwe tša malwetši go ba karolo ya kholego ye nnyane ye e boletšwego ya dikema tša kalafo.

Tshedimošo ye nngwe e ka hwetšwa go <https://sacoronavirus.co.za/category/mac-advisories/>